

Veel gestelde vragen over het plaatsen van Antennes

Op het plaatsen en in gebruik hebben van een antenne zijn regels op het gebied van bouwen, ruimtelijke ordening, monumenten en milieu van toepassing. Elk van deze aandachtsgebieden heeft regels voor het bepalen van de vergunningplicht. Voor monumenten gelden aparte regels.

Dit document is bedoeld als hulpmiddel voor gemeenten die te maken krijgen met vragen over vergunningen voor antennes. Vragen en opmerkingen zijn welkom via info@antennebureau.nl.

Versie 5 maart 2018

Antennebureau

Regels bouwen en ruimtelijke ordening

Voor het plaatsen van antennes is in veel gevallen geen vergunning nodig voor de activiteit bouwen. In bijlage II, art. 2, onderdelen 15 t/m 17 van het Besluit omgevingsrecht (Bor) staan de voorwaarden. Het besluit maakt onderscheid tussen antennes in het algemeen en noemt verder in het bijzonder antennes voor mobiele communicatie en schotelantennes. Dit betekent dat bij sommige antennes die technisch en uiterlijk hetzelfde zijn er andere regels gelden omdat ze voor een ander doel worden gebruikt. Ook voor het afwijken van de regels van het bestemmingsplan is geen vergunning nodig als wordt voldaan aan de uitzonderingen van de vergunningplicht van art. 2, onderdeel 15 t/m 17 van bijlage II Bor.

Milieu

Voor antenne-installaties met een opgenomen vermogen van meer dan 4 kilowatt moet een vergunning worden aangevraagd voor de activiteit milieu. Dit volgt uit cat. 20.6 van bijlage I van het Besluit omgevingsrecht.

Inhoud

- Algemene vragen over antenneplaatsing
- Antennes voor mobiele telecommunicatie
- Antenne-installaties voor C2000 infrastructuur
- Antennes van radiozendamateurs
- Schotelantennes
- Andere antenne-installaties
- Antennes en monumenten

Samenvatting in tabel

Tabel: Waar staan de regels voor het bepalen van de vergunningplicht?

Onderdeel van de omgevingsvergunning	Besluit omgevingsrecht					Provinciale of gemeentelijke verordening
	Bijlage I, cat 20	Bijlage II art. 2	Bijlage II art. 3a	Bijlage II art. 4a, lid 1	Bijlage II art. 4a, lid 2	
Bouwen		*		*	*	
Afwijken ruimtelijke ordening		*		*	*	
Rijksmonument			*			
Milieu	*					
Provinciaal of gemeentelijk monument						*

Algemene vragen over antenneplaatsing

Wat valt er onder het begrip “antenne-installatie”?

In bijlage II, artikel 1, lid 1 van het Besluit omgevingsrecht is een definitie van het begrip antenne-installatie opgenomen: “installatie bestaande uit een antenne, een antennedrager, de bedrading en de al dan niet in een of meer techniekkasten opgenomen apparatuur, met de daarbij behorende bevestigingsconstructie”.

Deze definitie is van toepassing op het bepalen van de vergunningplicht voor de activiteiten bouwen, afwijken regels ruimtelijke ordening en handelingen met rijksmonumenten.

Kan een antenne-installatie zonder vergunning geplaatst worden?

Dat hangt af van de soort antenne, de omvang en de plek. Antennes niet hoger dan 5 meter zijn meestal vergunningsvrij. Er zijn verschillende regels die wel kunnen leiden tot een vergunningplicht voor het plaatsen van een antenne-installatie. Dit zijn regels op het gebied van bouwen, ruimtelijke ordening, monumenten en milieu.

De regels voor bouwen en afwijken ruimtelijke ordening maken ook nog een onderscheid in de soort antenne die wordt geplaatst. Er gelden aparte regels voor:

- Antenne-installaties voor mobiele telecommunicatie
- Antenne-installaties voor C2000 infrastructuur
- Schotelantennes
- Andere antenne-installaties

Aan welke regels moet een antenne-installatie voldoen?

Alle radiozendapparatuur moet voldoen aan de richtlijn voor radioapparaten, de Radio Equipment Directive (RED) richtlijn. Alle antennes moeten een CE-markering hebben en voldoen aan de Europese eisen. Een fabrikant verklaart met de CE markering dat een apparaat voldoet aan de Europese regelgeving. Agentschap Telecom houdt hier toezicht op.

Een antenne-installatie is een bouwwerk. Voor het bouwen van een bouwwerk gelden altijd de regels van het Bouwbesluit 2012.

Geeft de gemeente een omgevingsvergunning af voor een zendmast waardoor afgeweken moet worden van de regels voor ruimtelijke ordening die in het bestemmingsplan staan? Dan kunnen in de vergunning regels worden opgenomen over de plaats en hoogte van de antenne-installatie voor de ruimtelijke inrichting van een gebied.

Geeft de gemeente een omgevingsvergunning af voor een antenne op een monument? In de vergunning kunnen regels worden

opgenomen over de plaats van de antenne-installatie en de uitvoering ervan ter bescherming van het monument.

Voor antenne-installaties met een opgenomen vermogen van 4 kW of minder gelden geen specifieke milieuregels. Voor antenne-installaties met een opgenomen vermogen van meer dan 4 kW gelden de voorschriften die worden opgenomen in de omgevingsvergunning milieu, meestal wordt verwezen naar de ICNIRP-limieten.

Hangen er meerdere antenne-installaties in een zendmast? Dan bepaalt het opgenomen vermogen per antenne-installatie of een vergunning voor de activiteit milieu moet worden aangevraagd.

Moeten er in een omgevingsvergunning milieu ook voorschriften worden opgenomen wat betreft de maximale veldsterkte bij een antenne?

Er hoeven geen waarden te worden opgenomen. Verwezen kan worden naar de blootstellingslimieten van ICNIRP. De antenne-eigenaar moet bij de aanvraag aangeven te voldoen aan de ICNIRP-norm. Dit betekent dat door plaatsing van de antenne-installatie de toegestane veldsterkte niet wordt overschreden op publiek toegankelijke plekken.

Antennes voor mobiele telecommunicatie

Is een antenne voor mobiele communicatie vergunningsvrij voor de activiteit bouwen?

Dat hangt af van de plaatsingshoogte en de plek. Antennes tot 5 meter hoogte (inclusief drager) mogen geplaatst worden zonder omgevingsvergunning. Voorwaarde bij een gebouw is dat de antenne op minimaal 9 meter hoogte geplaatst wordt. Op straatlantaarns of andere lichtmasten, hoogspanningsmasten, wegportalen, reclamezuilen, windmolens en sirenemasten moet de antenne op minimaal 3 meter hoogte boven de grond worden geplaatst. Bij monumenten en beschermde stadsgezichten is bijna altijd wel een vergunning nodig.

Zie de vergunningcheck antenne-installatie voor mobiele telecommunicatie plaatsen op www.omgevingsloket.nl

Kan een antenne-installatie worden geplaatst zonder vergunning, ook al wordt afgeweken van de regels voor ruimtelijke ordening?

Ja dat kan. In de praktijk komt dit alleen voor als het bestemmingsplan strengere regels bevat dan de regels van Bor, Bijlage II, art. 2, onderdeel 15.

Gelden voor antennes voor mobiele communicatie die gecamoufleerd zijn afwijkende regels?

Nee, voor een gecamoufleerde antenne gelden dezelfde regels als voor een niet-gecamoufleerde antenne. De hoogte en locatie zijn bepalend of een antenne vergunningsvrij gebouwd mag worden. Denk aan een antenne die is geverfd in dezelfde kleur als de muur of een antenne die is vermomd als boom.

Is een antenne voor mobiele telecommunicatie die verwerkt is in straatmeubilair of bushokje vergunningsvrij?

Is de antenne helemaal niet zichtbaar omdat ze in de constructie is verwerkt of onderdeel is van de constructie van het straatmeubilair of het bushokje? Dan gelden in elk geval de voorwaarden voor vergunningsvrij bouwen van dat straatmeubilair of bushokje.

De wet biedt geen kant en klaar antwoord op de vraag of een combinatie van bouwwerken vergunningsvrij is, als in een vergunningsvrij bouwwerk een antenne groter dan 0,5 meter is verwerkt. Het is dan aan de gemeente om te beoordelen of een vergunningsaanvraag nodig is.

Voor antennes die wel als zelfstandig bouwwerk in of aan het straatmeubilair of bushokje zichtbaar zijn gelden de voorwaarden voor vergunningsvrij bouwen van de antenne-installatie. In de praktijk komt het er dan op neer dat de antenne, met de antennedragers, gemeten vanaf de voet, niet hoger mag zijn dan 0,5 meter (Bor Bijlage II, art. 2, onderdeel 15, onder b, sub 1).

Is een antenne voor mobiele communicatie die niet is geïntegreerd in straatmeubilair, maar eraan bevestigd vergunningsvrij?

Voor antennes die als zelfstandig bouwwerk in of aan het straatmeubilair of bushokje zichtbaar zijn gelden de voorwaarden voor vergunningsvrij bouwen van de antenne-installatie. In de praktijk komt het er dan op neer dat de antenne, met de antennedragers, gemeten vanaf de voet, niet hoger mag zijn dan 0,5 meter. (Bor Bijlage II, art. 2, onderdeel 15, onder b, sub 1).

Mag een antenne voor mobiele communicatie op een straatlantaarn worden geplaatst zonder vergunning?

Ja, als de antenne op minimaal 3 meter hoogte boven de grond wordt geplaatst. (Bor Bijlage II, art. 2, onderdeel 15, onder a).

Moet de apparatuur ook op minimaal 3 meter hoogte worden geplaatst?

Alleen de antenne moet hoger geplaatst zijn dan 3 meter. De techniekast of randapparatuur mag vergunningsvrij op de grond worden geplaatst of in de mast. Bij plaatsing in de mast, gelden de constructieve eisen van de mast. Die mogen niet in gevaar komen door het aanbrengen van de randapparatuur in de mast.

Is een antenne voor mobiele communicatie vergunningsvrij als die lager is geplaatst dan 9 meter aan een gebouw of lager dan 3m bij een straatlantaarn of andere mast?

Ja, maar alleen als de antenne niet hoger is dan 0,5 meter (Bor Bijlage II, art. 2, onderdeel 15, onder b).

Mag op een bestaande zendmast van 40 meter vergunningsvrij een extra antenne-installatie voor mobiele telecommunicatie worden geplaatst?

Ja, een bestaande vakwerkmast van 40 meter mag na uitbreiding met een extra antenne-installatie maximaal 45 meter hoog zijn (Bor Bijlage II, art. 2, onderdeel 15, onder a).

Zie vergunningcheck antenne-installatie voor mobiele telecommunicatie plaatsen op www.omgevingsloket.nl

NB: deze vergunningcheck is alleen zichtbaar als op de homepage van het omgevingsloket wordt gekozen voor de ingang voor bedrijven

Kan een antenne voor mobiele communicatie zonder vergunning worden geplaatst op, aan, in of bij een (beschermd) monument?

Dat hangt af van het soort monument (Bor, Bijlage II, art. 3a; regels provinciale of gemeentelijke verordening). Voor rijksmonumenten geldt altijd een vergunningplicht voor "het slopen, verstoren, verplaatsen of in enig opzicht wijzigen van een beschermd monument of het herstellen, gebruiken of laten gebruiken van een beschermd monument op een wijze waardoor het wordt ontsierd of in gevaar gebracht" (Wabo, art. 2.1, lid 1, onder f). De uitzonderingen op de vergunningplicht gelden niet voor het plaatsen van antenne-installaties. Het plaatsen van een antenne-installatie is geen normaal onderhoud of een in pandige verandering.

Voor provinciale of gemeentelijke monumenten kan een vergunningplicht volgen uit de lokale regelgeving.

Meestal ontstaat ook een vergunningplicht bij de activiteit bouwen (Bor, Bijlage II art 4a lid 1).

Wanneer moet voor een antenne voor mobiele communicatie een omgevingsvergunning milieu worden aangevraagd?

Bij antenne-installaties voor mobiele telecommunicatie komt dit in principe niet voor.

Bij antenne-installaties met een opgenomen vermogen van meer dan 4 kW geldt een vergunningplicht voor het onderdeel milieu in de omgevingsvergunning (BOR bijlage I categorie 20.1, onder a, sub 3). Bij landelijke omroepzenders wordt meestal gebruik gemaakt van opgenomen vermogens van meer dan 4 kW. Voor die antenne-installaties geldt een vergunningplicht voor de activiteit milieu.

Antenne-installaties voor C2000 infrastructuur

Is een zendmast voor de hulpdiensten vergunningsvrij voor de activiteit bouwen?

Ja (Bor Bijlage II, art. 2, onderdeel 16).

Kan een C2000 antenne installatie worden geplaatst zonder vergunning voor het afwijken van regels RO?

Ja (Bor Bijlage II, art. 2, onderdeel 16).

Zie vergunningcheck antenne-installatie met opstelpunt voor C2000 infrastructuur plaatsen op www.omgevingsloket.nl

NB: deze vergunningchecks C2000 en mobiele telecommunicatie zijn alleen zichtbaar als op de homepage van het omgevingsloket wordt gekozen voor de ingang voor bedrijven.

Antennes van radiozendamateurs

Mag een radiozendamateur zonder vergunning een antenne in zijn tuin plaatsen?

Ja, zolang de antenne achter het voorerf is geplaatst en niet hoger is dan 5 meter (Bor Bijlage II, art. 2, onderdeel 17, onder c).

Zie vergunningcheck (schotel)antenne plaatsen op www.omgevingsloket.nl

Schotelantennes

Kan een schotelantenne installatie worden geplaatst zonder vergunning voor het afwijken van regels RO?

Ja (Bor, Bijlage II, art. 2, onderdeel 17).

Zie vergunningcheck (schotel)antenne plaatsen op www.omgevingsloket.nl

Andere antenne-installaties

Mag een wifi antenne vergunningsvrij worden geplaatst?

Ja, zolang de antenne achter het voorerf is geplaatst en niet hoger is dan 5 meter (Bor, Bijlage II, art. 2, onderdeel 17, onder c).

Zie vergunningcheck (schotel)antenne plaatsen op www.omgevingsloket.nl

Antennes en monumenten

Rijksmonumenten

Voor een antenneplaatsing op of aan een rijksmonument is bijna altijd een omgevingsvergunning nodig vanwege de bescherming van de monumentale waarde van het rijksmonument. Een vergunning is alleen niet nodig wanneer een activiteit leidt tot inpanidige veranderingen van een onderdeel van het monument dat uit het oogpunt van monumentenzorg geen waarde heeft (artikel 3a van bijlage II, Besluit omgevingsrecht). Op grond van artikel 4a, lid 1 van bijlage II, Besluit omgevingsrecht moet in veel gevallen ook een omgevingsvergunning voor de activiteit bouwen worden aangevraagd voor het plaatsen van een antenne op of aan een rijksmonument.

Provinciale of gemeentelijke monumenten

Bij provinciale of gemeentelijke monumenten bepaalt de provinciale of gemeentelijke verordening of voor de bescherming van de monumentale waarde van het monument een vergunning nodig is (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, artikel 2.2, lid 1, onder b).

Op grond van artikel 4a, lid 1 van bijlage II, Besluit omgevingsrecht moet in veel gevallen ook een omgevingsvergunning voor de activiteit bouwen worden aangevraagd voor het plaatsen van een antenne op of aan een monument.

Beschermd stads- of dorpsgezicht

Voor een antenneplaatsing in een rijks beschermd stads- of dorpsgezicht is bijna altijd een omgevingsvergunning voor de activiteit bouwen nodig. Een vergunning is alleen niet nodig als een antenne geplaatst wordt aan de achterkant van een gebouw en niet naar openbaar toegankelijk gebied is gekeerd (artikel 4a, lid 2 van bijlage II, Besluit omgevingsrecht).

Kan een antenne installatie zonder vergunning worden geplaatst op, aan, in of bij een (beschermd) monument?

Dat hangt af van het soort monument (Bor, Bijlage II, art. 3a of regels provinciale of gemeentelijke verordening). Voor rijksmonumenten geldt altijd een vergunningplicht voor "het slopen, verstoren, verplaatsen of in enig opzicht wijzigen van een beschermd monument of het herstellen, gebruiken of laten gebruiken van een beschermd monument op een wijze waardoor het wordt ontsierd of in gevaar gebracht" (Wabo, art. 2.1, lid 1, onder f). De uitzonderingen op de vergunningplicht gelden niet voor het plaatsen van antenne-installaties. Het plaatsen van een antenne-installatie is geen normaal onderhoud of een inpanidige verandering. Voor provinciale of gemeentelijke monumenten kan een vergunningplicht volgen uit de lokale regelgeving. Meestal ontstaat ook een vergunningplicht bij de activiteit bouwen (Bor, Bijlage II art 4a lid 1).